

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem foga-
dunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Karácsonyunk

Nem új a tárgy; nem újak a gondolatok, melyek azt körülövezik.

Az emberi szív és lélek működésének hivatása örökidőktől fogva egy, — a nemes szeretet. Ennek megnyilatkozási formája lehet ezerféle; az alapja, forrása azonban örök időktől fogva mindig egy volt s egy és ugyanaz is marad.

A nemesen érező emberi szív és lélek legszébb rendeltetésének ünnepnapjára virradtunk. Karácsonyt ünnepel szívünk s a szeretet melege tölti be valónkat a béke szárnyainak befedező takarója alatt.

Kint didereg a természet. Fagyos álmát alussza a föld. Sirva keres élelmet a madár, melynek télen is itt van a hazája. Könny fagy a szeméhez az éhező és ruhátlan embernek, kinek az Isten minden nyarához egy telet is ragasztott.

Bent pedig lobog a tűz a kályhákban, kienesztelődnek a fagyos izmok; felmelegednek a hidegvette testrészek és áthatja a lelkeket az ünnep magasztos melegítő érzete.

Gyerünk a templomba! Hivogat a harangszó. Vegyük fel ünnepi köntöseinket s annak meleg leple alatt hajtsuk le fejünket az előtt, ki nekünk az ünnephez ünnepi érzéseket juttatott. Boruljunk le alázattal az előtt, ki megengedte nekünk, hogy szívünk, lelkünk szeretetet, karácsonyt ünnepelhesen. Majd pedig a templomokból hazamenve, az ünnepi érzések hatása alatt elmélkedjünk a felett, valjon méltók vagyunk-e arra, hogy mind az a boldogság, mely bennünket ért, mely ünnepünket vidámmá és zavartalanná tette, méltán szálolt e lelkeinkbe?

Gondolkozzunk e fölött s keressük meg ez örömeink magyarázatát.

Nem kell sokáig keresnünk. Megtaláljuk e

magyarázatokat három olyan cselekedetünkben, melyek mindannyiunkat egy közös templomba vezettek ez évben: az igaz szeretet oltárához, mely nem kérdezte tőlünk Istenünk imádásának formáját, nem vont kérdőre bennünket hitvallásunk felől, csak egyet kívánt tőlünk, a mindenek fölé helyezkedő tiszta emberszeretetet.

S mi elmentünk ez oltárhoz. Letettük arra gazdaghoz illő gazdag s szegénytől tellő szegényes áldozatainkat azzal a mindnyájunkban egyforma nagyságu szeretettel, melyre az emberi szív és lélek örök időktől fogva egy és ugyanazon nemes rendeltetése bennünket felhívott.

Összeraktuk filléreinket azért, hogy a szegény gyermekek, kik helyben, vagy a távoli pusztákon lakva, a nyomor karjai között tengődve látogatják az iskolákat, az ott nyert szellemi táplálékok mellé testüket épségben fentartó meleg ételekhez juthassanak. Felújítottuk, sőt kibővítettük az iskolás gyermekek napközi otthonát, hol naponta 70 gyermekajk rebeget: „aki ételt, italt adott, annak neve legyen áldott!”

Összeraktuk, összehordtuk kezünk munkáját, melyet szabad óráinkban az izlés, ügyesség és művészet szeretete alkottatott velünk; kiállítás rendeztünk, hogy a nemes szórakozás produktumaival jótékony példát adjunk azoknak, kikben a hajlam erre még fel nem ébredt; de egyúttal az érdeklődés felkeltése által több száz koronára rugó összeget juttassunk azok részére könyöradományként, kik fázva és ehezve gondolnak a szeretet ünnepének közeledtére.

S végül összeraktuk filléreinket, előszedtük ócskaruháinkat, hogy feldisznosítsuk vele a legszebb fát, az árvagyermek karácsonyfáját. Szerény igényű, de mégis magasztos ünnepet rendeztünk az istenadták részére, kiknek örömkönnyei közé vegyült a magunké is.

Ez ünnepélynek egyházi szónoka nagy el-

mével bizonyította be, hogy a karácsonyfa ajándékai egyáltalán nem tekinthetők a gyermeki lélek megtevesztésének, mert azokat közvetve ugyan, de mégis Jézus, az örök szeretet eszménye nyújtja. Templomainkból kijövet, foglalkozzunk mi is a hit és szeretet felemelő érzeteinek hatása alatt ama megnyugtató gondolatainkkal, hogy az örök szeretet nagy ünnepének közeledtével mi is megtettünk mindent, amit megtehettünk, s hogy ezt általunk a Jézus cselekedte. Boldog karácsony-ünnepünket e gondolatok teszik boldoggá, magunkat pedig méltókká e boldogságra. M.

Városi közgyűlés. Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 27-én délután fél 3 órakor közgyűlést tart, melynek tárgysorozata következő:

1. Alispáni határozat — a képviselőtestületi tagválasztások határideje tárgyában.
2. A szépművészeti bizottság javaslata telekvétel iránt.
3. A polgári leányiskola 1903-4. tanévi számadása betérjesztetik.
4. A városi vendéglő és koremaépületekre vonatkozó bérszerződés bemutatatik.
5. Bizottsági javaslat a behajthatatlan községi pótdadók törlése iránt.
6. A sárospataki főiskola segélyezésére vonatkozó felhívás betérjesztetik.
7. Hricz Lajos itteni illetőségének megtagadására vonatkozó tanácsi határozat betérjesztetik.

A szabadelvű-párt Rozsnyón. A rozsnyói szabadelvű választó polgárok, miután Rozsnyón még szervezett szabadelvű-párt eddigéig nem volt, ilyennek a megalakítását akarják. El célból többen összeállottak s a városban levő elvtársakhoz felhívást intéztek azzal a kérelemmel, hogy a Tisza István gróf hazafias programját helyesnek elismerő párthívek, a párt megalakítása, szervezése s ezzel kapcsolatos kérdések megbeszélés céljából f. hó 27-én d. e. 11 órakor a városházán jelenjenek

— s azokkal védő és dacoló szövetséget is kötve, első sorban ezek közt hinti el a társulás, a művelődés, a magasabb eszményi iránt való törekvés ígét, — s csak miután itt meggyökeresedett, — megnőtt, — gyümölcsöt termelt, melynek ize *méz*, illata *virág*; mikor már biztosok vagyunk annak életerejére, s állandó termőképességéről: akkor, — csak akkor bontja ki a zászlót s mondja ki a jelszót: „elmenvén tanítsatok! . . .”

Mert ennek a mi „Tompai társaságunknak” két célja lehet.

Első és legnagyobb a közöttünk, az egyesültek között leendő közeledés.

Az egymás megismerése, megbecsülése magunk között. Szóval az igazi kollegialitás ápolása, fentartása. Aztán saját szakmánkban való tökéletesedésünk: eszményeink által, — majd általános műveltségünk és józanságunk gyarapítása, az egymás között tartandó előadások vagy felolvasások útján; — s ezekből kifolyólag az erkölcsi sulyonk emelése — a társadalomban.

A második célunk az, hogy hivatásunk szerint az iskolán kívül is munkálva, — a társadalom életszükségletébe az erkölcsi tartalmat, — mint nélkülözhetlen boldogító eszközt, — minden jobb erőnk felhasználásával bele vigyük.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! A 7-es szám nevezetes szerepet játszik a természetben, a történelemben és a közéletben egyaránt.

7 nap alatt jött létre a világ
7-en voltak a bölcsék és a gonoszok.
A csudák száma is 7 volt.

7 erényt és 7 főbűnt jegyez fel sz erkölcstan.
(No! itt tartunk egy kis stációt.)

Az utóbbi lelkünk világával foglalkozik, engedjék meg, hadd foglalkozzam egy pillanatig én is velük.

A 7 érelyről sokat tudnék beszélni, hiszen — mea culpa — bevallhatom, hogy mindeniket ajánlgatták már kicsi korom óta; hogy vegyem fel életfolyamom *műsorába*.

Megis próbálkoztam mindenikkel, — hogy milyen eredménnyel? hisz Önök ismernek, nekem — magamról lévén szó — tiltja fölé szólnom egyike a 7-nek — a szerénységem.

De az ezek miatt, s érettük folytatott küzdelmeim között lelkemben kialakult egy fonkolt érzés, t. i. roppant tisztelettel vagyok azok iránt, akik ezeknek az érelyek-

TÁRCZA.

Karácsonykor.

Mint felhőbe burkolt
Vad, zordon éjszaka,
Melyen nem világít
Az égnek csillaga:
Oly sötétség fedte
A lelki világot,
Mielőtt a Jézus
E földre leszállott
A népek ajakán
Bubánatos ének;
Fájdalomtan teltek
A rohanó évek . . .

De angyali szózat
Bethlehem mezején,
Öröm-fényt gyújtott a
Lelki világ egén.
Eljött a Megváltó: --
Világosság támadt,
A szívekre öröm
És boldogság áradt.

* * *
Ha bánat-felhő ül
Az ember szívére:
Ma is szükség van a
Karácsonyi fényre . . .
Jövel hát égi fény!
Jőjj édes Jézusunk!
Hadd legyen nekünk is
Boldog Karácsonyunk!

Pósa Lajos.

Terepfelvétel.

Felolvasta a „Tompai-társaság” első családi összejövetelén, 1904. évi december 20-án KATHONA GÉZA.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Különösen nagy megtiszteltetés ért engem az által, hogy ebben az illustis társaságban, amely szép és ma-

gasztos célok elérésére egy nagy név körül szervezkedett: a legelső felolvasást én ream rótták.

De hogy miért történt ez így, röviden végzek az okokkal.

A rendező bizottságnak minden egyes tagja szeretett volna részesülni ebben a szerencsében. Azonban egyrésze már fejtetőig volt mindentéle hivatalos és privát, — szűkebb és tágabb körben mozgó elfoglaltsággal, miért is nehéz szívvel lemondtak a megtiszteltetéséről; — a másik része pedig a bizottságnak maga is szerepet vállalt ez estére, hát ezek is segítettek amazoknak reám illesztgetni ezt a kedves tisztséget.

Az érvelésük eléggé tetszetős, és kategorikus volt. Kimondták ugyanis magukra, hogy: „mi vagyunk a többség, — a lex Dániel kötelező.”

Én magamban obstruálni akartam, de a mi kedves „Perczelünk” megvonta tőlem a szót, — udvariasan, — azzal a kijelentéssel, hogy én különben is *nő-képviselő* vagyok, s csak be kell látnom, hogy a hölgyeké az elsőség, még akkor is, — mikor *beszélni kell*.

Itt már nem volt mit tagadnom s miért obstruálnom, — tudva különben is, hogy „sok farkas libát győz,” — miért is tovább nem veszélyeskedtem, azt mi nők sohasem szoktuk, — hanem mint a „szépnem” méltatlan képviselője, meghajlottam a zsarnokság ezen követelő intézkedése előtt, — s most — szívem és lelkem melegével üdvözölöm Önöket, társaságunk ezen első familiáris összejövetelén.

A családi találkozó mindig bizonyos bizalmas jelleget tételeznek fel. En meg — kora ifjúságomtól fogva bevültem az intimitásokért.

Igen, mert benne, általa, érette, belőle, miatta annál fogva melegszik át az ember *félvad* idegenből benső, csatlakozó, szives, hevülő, lelkes, otthonos — *polgárrá*.

Itt találja fel az ember az igazi társát, a szív a szívet, a lélek a lelket, — s felismerve, megszeretve, megbecsülve *egymást*: egyesülnek az érdeklődés, a barátság, a testvériség atheri tiszta magasságában.

De mindenek felett feltalálja az ember *önmagát*.

Kétséget nem támasztva, hiszem, hogy mikor a mi társaságunk eszméje a mi igen tisztelt és szeretett Elnökünk agyából kipattant, — s létrehozását megtervezte a lelkében: a Messias szóllalt meg benne, aki szeretetével, tudásával, lelkesedésével a tanítványokat összetobozza,

meg. Az összehívót aláírták: Bornstein Ignác, Botta Pál, Branszky Vendel, Demeter Lajos, Fábry Károly, Feymann László, Gaál Miksa, Ghyczy József, Glücksthal Ferencz, Halassy Lajos, Kalmár Imre, Komoróczy Miklós, Klein Sámuel, Krausz Nándor, Langhoffér János, Lissauer Sámuel, Dr. Markó Sándor, Dr. Mayer Mór, Molnár Gyula, Dr. Pösch Dezső, Pösch Gyula, Dr. Pösch József, Radvány István, Szántó József, Trunkó Adolf, Weinberger Vilmos és Dr. Weiskopf Artur.

A közönség köréből.:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Tisztelettel kérem, hogy az alábbi soroknak a „Gömör-Kishont” legközelebb megjelenő számában helyt adni sziveskedjék.

Kubinyi Géza országgyűlési képviselő ur a folyó évi december 15-én megtartott vármegyei közgyűlésen a decz. 13-iki országközi eseményekről szólva, a megbotránkozás hangján mondotta a következőket: „S láttam a terem közepén egy romhalmazt s annak tetején feküdni egy általam is igen tisztelt vallásnak egy papját cigarettával a szájában, Ernszt Sándor országgyűlési képviselőt . . . stb. stb.”

Hogy Kubinyi Géza urnak ezen látománya mennyiben felel meg a valóságnak? álljon itt Ernszt Sándor urnak e tárgyban hozzám intézett válasza, még pedig szóról-szóra:

„Budapest, 1904. évi december hó 19-én.

Nagyságos Prépost ur!

Ma kapott becses levelében áll, hogy Kubinyi Géza ezeket mondotta volna: „láttam a terem közepén egy romhalmazt s annak tetején feküdni egy általam is igen tisztelt vallásnak egy papját cigarettával a szájában, Ernszt Sándort, országgyűlési képviselőt stb. stb.”

1.) Tényleg én a romlás idején nem voltam a Házban, csak fél órával később érkeztem.
2.) Én romhalmaz tetején nem feküdtem.
3.) Én nem cigarettáztam, mert egyáltalában, sem szivaros, sem cigarettázó nem vagyok.

Nagyságodnak kiváló tisztelettel alázatos szolgálója

Ernszt Sándor.

Rimaszombat, 1904. december hó 20-án.

Széman Endre, prépost, esp. plébános.

*) E rovatban közöltékért felelősséget nem vállal a Szerk.

Előfizetési felhívás.

A „Gömör-Kishont” a mai számmal pályafutásának huszonötödik évfolyamát fejezi be.

Mikor a közvélemény organuma ilyen szép időre, negyedszázados tisztességes multra hivatkozhatik, nincs szükség akkor hangsúlyos felhívásra. Minden szöviragnál ékeesebben beszél az, hogy a „Gömör-Kishont” szerkesztésére egy arra hivatott gárda vállalkozott, mely igyekszik a lapot a régi komoly és magas niveau tartani és folyton fejleszteni.

A „Gömör-Kishont” régi kitűzött céljához ezután is hű kíván maradni. Tárnyilagosan, hűségesen regisztrálni akarja és fogja a vármegyei, városi és az egész társadalmi élet eseményeit. Elitogulatió bíralója lesz ezeknek a jövő évben is, s a nemes cselekedet mindenkor igaz szívvel, őszinte jóindulattal fogja felkarolni és támogatni.

Munkájához kéri a nagyérdemű közönség erkölcsi és anyagi támogatását a jövő 1905-ik évben is.

Midőn a lejárt előfizetés megújítását kérjük, egyzersmind azokat, kik az előfizetési díjjal hátralekban vannak, kérjük ebelt kötelezettségüknek minél előbb eleget tenni, mert ellenkező esetben a lap küldését megszüntetjük.

Előfizetési díj: Egész évre 8 korona.
„ „ Félévre 4 korona.

A „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

nek ösvényein magukban is tudnak járni, s elől törve, nem botlanak.

Azért nézek én oly respektussal s meghatva fel a mi tisztelt elnökünkre: Veres Samura.

S tudom, bevallom, — bár fáj a lelkem belé, — hogy én Öt sem a tisztaság, sem az adakozó szeretet, az ételben és italban való mértékletesség, sem a szelidség, se a joban való buzgóságban utól nem érem; — a zsoált szavaival szólva: — „bár akarnám, de ez a test, sokszor tehetetlen és rest.”

Az erények visavijairól még sokkal többet tudok, de csak: elméletileg.

A dolog t. i. úgy áll, hogy a mostani methodus már az én gyerek koromban is fennállott, — az ugynevezett: levezető módszer.

Mikor első tanítóm, boldogult Vajda bátyám a „jó” fogalmát akarta belém csepegtetni, azt rendesen apró bottásaimnak egy-egy kiemelkedő mozzanatában kísérletegette meg. S rendesen azon kezdte, hogy: hej te gazember hunczfut gézengúz betyár zsvány naplopó ravasz álnok csaló bitang lusta irigy haszonleső önző falánk disznó barom

Egy végtelen tenger képe a bűnök találó methaforáinak, sehol — vigasztalásul — szigetképpen egy „komma” vagy remikolon, sehol kikötőnek egy pont . . . mert mikor már kifogytni látszott, még akkor is duruzolt tovább, lelkembe keltve a feltevést, hogy tán még több egyéb is vagyok

S mivel a gyerek gyarló: Vajda bácsi ezeket gyakran elmondta minden különösebb magyarázat nélkül.

Mégis, magából a találó hasonlat és élőképékből világos lett előttem nemcsak 7, — hanem 77 főbűn is.

S én ezekből mint tükrökből, reflex verődés folytán éreztem ki az erények legtöbb részének lételét anélkül, hogy valaha közvetlen hozzá juthattam volna.

A 7-es szám jelentősége azonban tán legfontosabb a természet fejlődése utjában.

Általános nézet vagy hiedelem ugyanis, sőt régebben élt, egyes tudós hölgyek feljegyzései szerint: törvény, hogy az idő és természet folyamata mindenben és mindenben vagy 7 óránként, vagy 7 hetenként, vagy 7 hónaponként, vagy 7 évenként változik. Szóval a 7 a természetnek: váltó száma. Fontos, igen fontos ez a 7 szám a jelen esetben is.

Mert igaz hitem, hogy elnökünkben „az idő tel-

Hirek és vegyesek.

Lapunk előfizetőinek, olvasóinak és jóbarátainak örömteljes boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk!

a „GÖMÖR-KISHONT”

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Személyi hírek. Varmegyénk főispánja t. hó 20-án városunkba érkezett és 21-én Szakall Vincze megyei árvaszéki elnök, Ragályi István számellenőr és Gundelfingen József titkar közreműködése mellett Rimaszombat r. t. város ügykezelését és pénztárát vizsgálta meg. A vizsgálat után dr. Kovács László polgármester előtt teljes megelégedését nyilvánította.

Előléptetés. Rátkó Margit, a rimaszombati állami polgári leányiskolai segédtanitónőt a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter állomási helyének megahagyása mellett reudes tanitónővé kinevezte.

Karácsonyfaünnepély. Gyönyörű szép, lélekemelő ünnepély színhelye volt t. hó 21-ikén a főgimnázium tágas tornacsarnoka, melyet e napon a játékonyság szentélyévé avattak az áldott, jólelkű hölgyek. Az árvák és istápolásra szoruló karácsonyi ünnepe volt ekkor, melyre nagy számmal gyűlt össze az intelligens közönség s az aranyitjúság, hogy részt vegyen a szegények örömeiben. A játékonyság nemcsak szívet és tenkölt gondolkodásu elnökknőjét: Samarjay Jánosnét hűséges és farsadagot nem ismerő munkatársával: Özv. Dr. Marikóvszky Istvánné igazgatónővel együtt ott láttuk sűrűni-torogni a remek karácsonyfa körül, melynek aljában elhelyezkedtek örömsugárzó arccal a gyermekek Fekete Mihály tanító vezetése mellett Szép alkalmi éneket zengtek a gyermekek, mire előlépett Glauk Pál főesperes, ág. ev. lelkész s egy poetikus részekben bővelkedő, igazán szívhez szóló beszédet mondott, melyet nagy figyelemmel és áhítattal hallgattak meg. Megható volt a kis Bosnyák Anna köszöntője is, melyben az árvák halálát tolmácsolta gyönyörűn. Azután szétozította az igazgatónő Molnár Józsefné és Máriássy Lászlóné alelnök nővel együtt a ruhaneműket, kalácsot, diót és édességeket. A kis gyermekek és a szegény asszonyok találkodva köszönték meg jötevőiknek a kegyes adományokat. Végül a gyermekek még egyet énekeltek s aztán szétozolt a közönség azzal a kívánsággal, vajha sokáig s minél nagyobb mértékben gyakorolhatná a nőegylet e jótékonyágát.

A Tompa-társaságnak folyó hó 20-án rendezett első „családi összejövele” minden tekintetben nagyon szépen sikerült. A nagyra hivatott társaság tagjai csaknem teljes számban megjelentek és bizalmasabb vendégeikkel együtt teljesen megtöltötték az új főgimnázium díszes tanácstermét. Dr. Veres Samu megleghangú és tartalmas elnöki megnyitóját után Kathona Géza polg. leányisk. igazgató olvasta fel nagy és egyetemes hatással lapunk tárczarovatában közölt szellemes és fordulatalkalmas dolgozatát, mely a díszes közönséget mindvégig lebilincselte és derült hangulatban tartotta. A lelkes éljenzés csillapultával Pusztory Gyula főgimn. tanár ült a zongora mellé s a nála már megszokott művészi bravúrral játszott néhány gyönyörű magyar dalt. Játékát zúgó tapsvihar jutalmazta, sőt közkívánatra ismételnie kellett. Utánna dr. Veres Samu elnök szavalt a Tolnainak: „Őszi idő” című humoros, monológyszerű költeményét, melynek határozottan hiányos végét a szavaló maga szerette egyes versekkel egészítette ki. Ily korrek, szép szavaltat ritkán lehet hallani. Mondanunk sem kell, hogy a hatása frenetikus volt. Ezzel a tulajdonképeni „program” ki volt merítve. Megindult a bizalmas „trac-trac”, mely közben sok komoly, pedagógiai és társadalmi kérdés nyert megvitatást. Majd az egyhangú közóhaj előtt meghajolva Glauk Anna vendég zongorázott nagyon szépen és érzéssel 2—3 remek magyar nótát. Hujber Józsefné pedig az ő gyönyörű althangján énekel

jeisége nyilatkozott meg, a midőn a mi kicsi és nagy társadalmunk átalakítására vagy legalább jobbítására czélzó eszméjét felvetette.

Lejárt a mult 7, következik talán egy jobb újhét, melynek a mai kedden üljük az első hétfőjét.

Mert hogy is állunk most?!

A társadalom olyan mint az iskola.

Tele felvetett és megoldandó kérdéssel — mind a kettő.

Itt is, ott is azonban több a kérdés, mint a megoldó felelet.

Kétségtelen azonban, hogy mentül jobb tanítói vannak az iskolának, annál több a kérdésekre adott helyes felelet. S mentül nagyobb szabású vezetői vannak a társadalomnak: annál több és jelentősebb feladat jut megoldáshoz.

Az iskola a társadalom fejlődésének egyik királó eszköze, de meglevő méreteiben kicsiny arra, hogy irányítója is legyen.

Az alapelvek csiráit azonban, melyeket a társadalomnak uralnia kell — itt ültetjük el és saját lelkünk jobb képességeiből fakasztjuk, milyenek: az igaz, szép, jó . . . hogy belőle fejlődjék aztán a lélek értelme és az akarat, a jó izlés és a nemes szív, s az erkölcsi érzékel járó — erény.

100 család százféle egyéniségű, képességű s lelkületű gyereket küld az iskolába.

Az iskola aztán a gyermek lelkeket először is — nivellálja.

Sajnos, hogy így van, de kénytelen is vele, mert sok gyerek van egy tanító kezén.

Mikor egyenlő színvonalra állította: fokozatosan, kimérten kezdi emelni, természetesen többszörös rigolirozás alkalmazásával.

A csirák ültetése is — mintha Schuttlevort-féle sorvető gépen menne: egyforma mélységbe — a fogamzásnak egyforma feltételét nyújtó rendszerben hajtatik végre, minden lelki bokorba: egy szem igaz, egy szem szép, egy szem jó csirt tartalmazó magot bullahatva.

A hármas hajtás aztán egyszerre csak kiüti a fejét s kezd — fejlődni.

Körülotte felvesz a gyom, a dudva. A gyökerét meglepi a filoxéra, a hajtásait a peronospora számtalan fajjal, mire neki esnek a goudos kertészek s kézzel, ka-

rengeteg hatással Hasonló sikere volt zongora játékanak is. — Szóval ez az első est fényesen igazolta, hogy a Tompa-társaság megalakulására nagy szükségük volt a helybeli tanítótestületeknek is, de előrelátható, hogy jövő fejlődésében nagy hiányt fog pótolni az városunk egész társadalmi életében is. Mert az kétségbevonhatatlan tény, hogy az irodalom ápolása, a művészetek iránti fogékonyság fejlesztése és a tudomány legújabb vívmányainak népszerű, könnyed formában való ismertetése és terjesztése: legeslegelső sorban a tanítótestületek feladata. És — kimondjuk őszintén — kötelessége is! A Tompa-társaság e szép czélt tüzte maga elé. Ezért köszöntjük és üdvözljük ismételtelen ez alkalommal is!

Előléptetés és távozás. Kájel Endre rimaszombati ev. ref. segédlelkész a losonci ev. ref. egyház helyettes lelkészül meghíván, az itt nagy pontossággal betöltött állását elhagyva új hivatalát folyó hó 19-én elfoglalta.

Templom-szentelési ünnepély Hrusson. Folyó hó 18-án nem mindennapi, fényes és lélekemelő ünnepélyt tartott az egész Balog völgyének részvétele mellett a hrussoi ág. ev. egyház; amennyiben a régi omladozó, két méternyre beiszapolat templom helyén új templomot emelt és azt a nevezett napon rendeltetésének adta át. Az ünnepély istentisztelettel vette kezdetét, melyen magas szárnyalású beszédet mondott az oltár előtt Terray Gyula gömöri főesperes, a beszentelési akust ugyancsak a főesperes végezte kísérvé Járosvy, Szlo-povszky és Alexy lelkészek által. Majd a helybeli lelkész Alexy Gyula lépett az új szószékre és lelkesítő, szép szónoklatot mondott. Meglepett jelenet volt az, midőn a szószéki beszéd bevezetése után a szokásos imát a lelkész helyett annak neje az orgona mellől tisztá, csengő hangon Verdinek egyik imáját — alkalimlag szövegezve — orgona kísérettel elénekelte, a közönséget könyekig meghatva. Mily nagy közönség jelenlétében folyt le az ünnepély. igazolja az a körülmény, hogy a begyűlt offeritorium 200 koronán felül volt. A templom költségei meghaladták a 11000 koronát, — ebbe nem számítva az egyházhívek által végzett munkát, — mely összeghez Andrassy Dénes gróf, néhai neje Francziska grófnő emlékére 4000 koronát adományozott; a többi a hrussoi anyaegyház híveinek adományából folyt be. Ezen összeghez hozzájárultak az Amerikában levő hívek is, kik közül nem egy 50—200 koronát is küldött. A templom díszítéséhez hozzájárult még egyéb adományon kívül két díszes csillárral az egyház felügyelője: Balogh György főügyész helyettes Budapestről. A díszes oltárterítőt pedig gyűjtés útján szerzett összegből Alexy Gyuláné Danielisz Etelka izlésesen állította össze, maga is szép összeggel járulván hozzá. Az ifju lelkész buzgóságáról és a hívek áldozatkészségéről tanuskodik az örövendetes tény, hogy ime alig két év alatt két új templomot avatott fel Alexy Gyula lelkész. Tavaly Lipócz leányegyházban, most pedig az anyaegyházban. „Uj oltárai ezek a vallásos hitnek és a magyar hazaszeretnek” Ugy legyen!

Halálozás Társadalmi életünk egyik kiváló családját mély gyász érte, amennyiben egy köztisztviselőben álló nemeslelkűségéről és jószívéről szelthében ismert ur-asszony özv. Löcherer Tamásné szül. Záborszky Kornélia folyó hó 18-án vasárnap hosszas betegség után 69 éves korában meghalt. A tisztas urinó halála széles körben őszinte és igaz részvétet kelt. Az elhunytban dr. Löcherer Tamás a megyei közkórház és az állami gyermekmenhely igazgató főorvosa édesanyját gyászolja. Temetése folyó hó 20-án impozáns részvét mellett ment végbe. A család a gyászestéről következő jelentést adta ki: „Dr. Löcherer Tamás és neje Marton Anna, gyermekei: Géza és Erzsikével; özv. behátrálvi Urbán Ferenczné szül. Löcherer Janka leányával Annussal; Löcherer Gyula és neje Jaczko Juliska, gyermekei: Tamás és Gyulával; karsai Somogyi Miklósné szül. Löcherer Erzsébet férjével Somogyi Miklóssal; özvegy Mihálik

pával. kénsavval és gáliczczal igyekeznek elhárítani a veszedelmet a drága csemeteről.

De jön aztán a legnagyobb rém: a járvány; a kísérletezés, a tökéletesítési rendszer képében.

Beleoltják a vallásosságot; a vallástalanság; a szorgalmat: a lustaság; a rendességet: a rendtelenség . . . szóval a 7 erényt a 7 bűn cukor szérumával. Hogy jobb, erősebb, ellentállóbb legyen . . . ?

Neőgy reagáljon valamelyikre! S ezzel a párosítással új életanyagot szemzenek a lélekbe: a tudás fá-jának a nedvkeringését . . .

Az igen erős alany kibírja ezt a rémséges próbát, csak illúzióinak bimbai hervadnak el hamar, csak ártatlanságának levelei sárgulnak meg korán . . .

A legtöbb azonban letörik, vagy pazaritává lesz. Szegény csemetéje a gyermek léleknek!

Ha irányodban követett ennyi jóakarattal beérnök, még tán megmenthetne jó sorsod valamennyire a csőtől vagy a tönktől.

Az őserő tán kiheverné a jóakaró brutalitást.

De ezekkel még nincs vége „kálváriadnak.”

Az elemi osztályokban évről-évre más-más sishema szerint ápolgatnak: más-más nevelők.

Mire az egyiknek lelkéhez hozzá füllel s ő téged, te őt megértenéd: már ott kell hagynod, más vesz a nyesegető kése alá s nőlész megint ennek az operálgatása szerint.

Amint az meghagyott: lementszi — emez, a mit az lenyesegetett: ott hagy fattyuhajtásokat az utóbbi.

S mire aztán így agyongondozva átnevelődött a négy osztályon: nyakadba szakad a gyermek-lelek igazi utvesztője: a középiskola.

Itt már emeletesebb állásánál fogva megengedi magának a legtöbb professor, hogy ő külön egyéniség legyen. S egyéniségének bélyegét reá nyomhassa a tanítványa lelkére.

Egy-egy osztályban közrefogják aztán a „növendék fácskát” 4-en 5-en s rájuk nyomnak 4—5 féle bélyeget.

Egyik szabadon ereszt, hadd fejlődjék istenadta tulajdonságai szerint; a másik nyirbálja az oldalhajtásokat, mert nem jó az elbizakodó térfoglalás; a harmadik felülről nyirja, nehogy a fejére nőljön valahogy s ártson a tekintélyének; a negyedik minden galylyát más-más fajú szem-

Gedeonné szül. zábori Záborszky Julia a nagyszámú rokonság nevében is fájdalmas szívvel jelentik a legjobb anya, nagymama, anyós, testvér és rokonnak öz. Löcherer Tamásné szül. Zibori Ziborszky Kornélia urasszonyok folyó év és hó 18-án délután 4 órakor munkás életének 69-ik évében, hosszabb szenvedés, a halotti szentségek átjatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A kedves halott hült tetemei folyó év és hó 20-án (kedden) délután 2 órakor, a Losonczy utcai családi házból fogtak a róm. kath. egyház szertartásai szerint a helybeli sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó év és hó 21-én reggel 9 órakor fog a róm. kath. templomban a megboldogult lelkiüdvéért a Mindenhatóknak bemutatni. Béke áldott hamvaira!

Előléptetés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Bánik György — a rimaszombati állami erdőgazdálkodásnál működő erdészt — főerdésszé nevezte ki.

Áthelyezés. A földmívelési miniszter Kozáky Jenő kertésztanítót, az itteni földmívelési iskolától az adai földmívelési iskolához helyezte át.

Uj főispáni titkár. A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök néh. Sarlay Pál ajánlésköi birtokos fiát: Sarlay Sámuel dr. belügyminiszteriumi fogalmazó gyakornokot fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazóvá kinevezte s főispáni titkári minőségben szolgálatára Turóc vármegye főispánja mellé kirendelte.

Névmagyarosítás. Braun Sámuel tornaljai lakos nevének *Barnára* magyarosítását a belügyminiszter megengedte.

Allami ösztöndíj. Banczik Tivadar IV. éves tanárjelölt — Banczik Samuél kokovai ág. ev. lelkész szorgalmas és tehetséges fia — mint lapunknak írják — 800 koronás állami ösztöndíjat nyert.

Az ipari és művészeti kiállítás, mely három napig tartott s a melyet fokozott érdeklődés mellett nagyszámú közönség látogatott, f. hó 19-én délután ért véget. Ekkor is nagy publikum volt jelen a bezárásnál, melyet megelőzött a nyerepménytárgyak kisorsolása. A sorsolás befejezte után dr. Kovács László polgármester lendületes és igazán szép beszédben köszöntö meg Samarjay Jánosnékat, a kiállítás védnöknőjének szíves közreműködését, s azoknak, kik a kiállítás rendezése körül sokat fáradoztak: Tóth Béláné, Loysch Ödönné, Jesko Sárka, Medveczky Erzsébet, stb. stb. hálás köszönetet mondott. A kiállításról szép referáda van nálunk avatott tollból, de szűk terünk miatt csak jövő számunkban közölhetjük. — A sorsolás eredménye Tóth Béla építész-mérnöknek megtekinthető s ugyanott a még át nem vett nyerepménytárgyak is átvethetők.

Halálozás. A rimamurány-salgótarjani vasmű-rezervnyárság nyugalmazott tisztviselőjét: Mersits Ignácot, ki csak nemrég jött városunkba lakni, mélyen lesújtotta nevének: Mersits Ignácné szül. Kudich Klementinának f. hó 22-ikén 50 éves korában, boldog házassága 35-ik évében, hosszas szenvedés után bekövetkezett elhunytá. Temetése f. hó 24-én nagy részvét mellett ment végbe.

Karácsonyfa. Nagyszaboloson, vármegyénknek páratlan buzgósa kir. tanfelügyelője *Druisner* György, az ottani lelkész esperes *Becser* Endre lelkes közreműködésével, pompásan berendezett állami kisdévdőt állított fel e tavaszon Folyó hó 21-én megható szép ünnepély folyt itt le. A hivatását megértő ifju óvónő *György* Bözsike gyönyörű karácsonyfát díszített fel a kicsinyeknek. A falu apraja nagya összegyűlt bámulni a csodát. Az angyaloknak, pásztoroknak felöltöztetett apróságok sikerült bethlehemes játék keretében énekeltek és szavaltak. Meglepő volt a haladás, melyet 10 hónap alatt az eredetileg csaknem teljesen tót anyanyelvű 50—60 gyermek a magyar nyelvben tanusított. Örömmel telt bennök a hazafias érzésű szülőknek és nemes vezetőjüknek: *Becser* esperesnek, a ki könnyekig megható szép beszédben mel-

tatta előttük a szeretet ünnepét. Beszéde után az ajándékok kiosztása következett. Mindnek jutott valami, mert az értelmes nép a „szeretett óvónéni“ felszólítására és a derék bíró buzdítására mintegy 60—70 koronát adományozott a karácsonyfára, mely összegből a jövő évre is maradt mintegy 30 korona hasonló célra. Szolgáljon buzdításul másoknak is e jó példa!

Felolvasás. A polgári olvasóköri körben múlt vasárnap délután nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében Komáromy Géza főgimn. tanár nagyérdemű felolvasást tartott. A kör dísztermét, sőt az emeleti helyiségeket is egészen megtöltötte az intelligens publikum, mely nagy figyelemmel s időnként élénk helyeslésekkel kísérte a tanulságos és érdekes felolvasást. A „munkáról“ beszélt a felolvasó és foglalkozott csaknem egy órán keresztül a munka szociális jelentőségéről. Fejtegetéseinek eredménye az, hogy az igazi socialismus kérdéseit azon a módon megoldani, a melyet a mai kor Demagogjai követnek, nem lehet. Sok szép és tanulságos példával bizonyította be azt, hogy a tőke, vállalkozás és munka csak egymással karöltve érvényesülhetnek, de az is bizonyos, hogy e három tényező között levő viszony helyesebb alapon való rendezése a jelenkor napi rendben levő kérdései közé tartozik.

Választások. Vármegyénk alispánja a városi képviselői lejáró mandátumok választás utján betöltésének napját f. év december hó 28-ra tűzte ki, a mikor is az I-ső kerületbeli lakosok az állami elemi iskolában, a II. kerületbeliek pedig a városháza tanácstermében fogtak lezavazni. A törvényhatóság választási elnökül *Lukács* Géza vármegyei főjegyzőt küldte ki, ő fogja majd helyettesét a másik szavazó helyiségre kijelölni. A megfelelő hirdetések 3 nappal a választás előtt lesznek kifüggesztve. A választás elleni felszólalások elintézésére az alispán ur az igazoló-választmányba *Széman* Endre és *Molnár* József városi képviselőket nevezte ki, kettőt pedig a december 27-én tartandó városi közgyűlés fog választani. — A képviselőtestületből kilépnek az I-ső kerületből: *Idb*, *Lévay* István, *Rónay* Gyula, *Varga* Lajos, *Szabó* József Kozma, *Szabó* József mézárós, *ifj. László* János, *Szabó* József adószedő rendes tagok. *Korény* Pál póttag. A II-ik kerületből: *Abonyi* Pál, *Baksay* István, *dr. Löcherer* Tamás (ki virilis jogon lévén képv. testületi tag, nem esik most választás alá), *Lukács* Géza, *Singer* S. Leó, *Zachar* Gusztáv és egy hely betöltendő.

A polgári olvasóköri körben múlt szombaton este rendezett u. n. „disznótör“ kitűnően sikerült. Mintegy 100 résztvevő mulatott jól pompás cigányzene, kitűnő bor mellett.

Iparhatóság megbízottak választása. F. hó 22-én tartott meg városunkban a törvény által az iparhatóság melletti működésre hivatott iparhatósági megbízottak választása csekély érdeklődés mellett. Leadatott mindössze 6 szavazat s iparhatósági megbízottakul a következők lettek megválasztva: *ifj. Rábely* Miklós, *Gecs* Béla, *ifj. Hollósy* József, *Morgenbesser* Károly, *Szikorszki* Lajos, *Szabó* István, *Horváth* György, *Kardos* Bertalan, *Magyar* Pál, *Kandra* János, *Szójka* Pál, *Balázs* József, *Cziprusz* István, *Dániel* Ferencz, *Tarjani* Béla, *Tóth* Béla, *Vozáry* Sámuel, *Huszka* István, *Sulik* Andor, *Kalás* Márton és 9 póttag.

A borítal és husfogyasztási adót városunk az 1905-ik év január elsejétől házilag fogja kezelni vagyis ezen fogyasztási adónemeket a jelölt időponttól kezdve közönségünk közvetlenül a városházán lesz köteles leróni. Oda fog kelleni bejelenteni minden adóköteles tárgyat, szekeren, vasuton, postán stb. érkezett bort, mustot, gyümölcs-bort. — hús- és szalonnaféléket, valamint ott lesznek lerovandók a mézárósok által fizetett vágóhidai díjak is. Részünkről örömmel üdvözlöljük ezen újítást, mert a rendszeres kezelés mellett városunk egy új jövedelmi forráshoz jut mi a nagymérvű közszükségletek mellett bizony ránk fér. Ezen kezelési mód mellett kilátása lehet városunknak arra is, hogy a borítal és

husfogyasztási adó pótlékot is megkapja, mi aztán szép summával lendítene költségvetésünk bevételi rovatán. — Felhívjuk közönségünket, hogy az adótárgyak bejelentését pontosan eszközölje, mert a mulasztásért érzékeny bírság jár.

Szilveszteresti mulatság. A polgári olvasóköri körben a szokásos Szilveszteresti mulatságot ez idén is megtartják. A mulatságra nagyban folynak az előkészületek s az bizonyára sikerülni is fog. Belépti-díj 1 korona.

Miniszteri köszönet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter köszönetét nyilvánította *Andrássy* Dénes grófnak azért a 2000 koronás alapítványáért, a melyet a nemes gróf a boldogult grófné temetése után, *Francziska*-alapítvány ezimen, a rosznyói kath. főgimnáziumnál tett.

Táncmulatság Nyustján. A nyustyai magyar olvasóköri t. hó 31-én, saját helyiségében könyvtára alapja javára táncmulatságot rendez, melynek kezdete este 8 órakor. Belépti díj: személyenként 2 kor., családjegy 4 korona.

Előléptetés. *Rásky* István magyar államvasuti hivatalnokot, ki a pelsőci állomáshoz van beosztva, fizetési fokozatban előléptették.

Nőegyleti mulatság. Rimaszombat és vidéke jótékony nőegylete nagyban készülődik a január hó 7-én a kaszinó összes termeiben rendezendő mulatságra. A meghívók már szétküldtek s biztosra veszik, hogy a mulatság fényesen fog sikerülni.

Áthelyezés. A földmívelésügyi miniszter *Murits* Géza m. kir. gazdasági gyakornokot a rimaszombati földmívelési iskolától a csikszederai m. kir. földmívelési iskolához, helyette *Gulácsy* Sándort a pápai földmívelési iskolától hozzánk áthelyezte.

Műbörgyártás Miskolczon. Ily czim alatt a miskolczi „Ellenzék“ czimű lap folyó évi márczius hó 22-iki számában egy közlemény jelent meg, mely bejárta a fővárosi szaklapokat is s akként szölt, hogy a „Magyar szőlősgazdák országos Egyesületében“ dr. *Szabó* Gyula miskolczi bortermelő érdekes leleplezést tett. Felhívta a figyelmet arra, hogy ő Miskolczon már hosszabb idő óta működő valóságos borgyárat jelentett föl és a pancsolóknak eddig hajuk szála sem görbült meg. — E meggyanusító közleménnyel a miskolczi kereskedelmi és iparkamara is foglalkozott és megkereste Miskolcz város tanácsát ez ügyben szigorú nyomozás megindítása végett. A tanács most közölte a kereskedelmi és iparkamarával, hogy 1898 óta Miskolczon a rendőrkapitányi hivatal kihágási ügyosztályánál hasonló ügy nem fordult elő, mert ilyen a rendőrkapitányi hivatal tudomására nem jött.

Táncmulatság Köviben. Köviben az ujonnan építendő iskola alap javára f. hó 26-án zártkörű táncmulatságot rendeznek 1 korona belépti díj mellett.

Elszámolás. Az a káprázatosan szép műipari és művészeti kiállítás, mely *Samarjay* Jánosné védnöksége alatt 4 napon át gyönyörködtette szemünket, a roppantul olcsó belépő díjak mellett anyagilag is fényesen sikerült. Az összes bevétel 448 kor. 80 fillér rugott. Ebből az összkiadást 110 korona 43 fillért levonva, maradt tiszta jövedelmül 338 korona 47 fillér. Ez összeget a rendező-bizottság a következőképen osztotta szét: 100 korona jutott a „Napközi Otthon“ céljaira, 100 korona a nőegyesület rendelkezésére pillanatnyi segélyezésre; a felmaradó 138 korona pedig 10 segélyezésre méltó családnak jutott karácsonyi ajándéknak. E váratlanul nagy eredmény természetesen elsősorban a védnök áldozatkészségének, Rimaszombat város nemes tanácsának és sokak felülfizetésének köszönhető. Hozzájárult uhrini *Kovács* Mária is, aki eladott gyönyörű kézimunkáinak árából 20% ot — 9 korona 69 fillért — ajánlott fel a

mel oltogatja — legyen minden irányban — *mintatermő*;

az ötödik meg kora virágzásra, időelőtti termésre kívánja hozni...

A talajt azomban — ezt el kell ismerni — egyforma hivatásszerűséggel öntözi mindenik: a jótanács és követésre méltó példák szentelt vizével; s ellátják kézzelfogható avagy egyébbel érezhető paedagogiai eszközök alkalmazásának „javító“ anyagával.

A szív és hajszaigókereknek is kijut a részök az ápolásból: a figyelmeztetés és korholás kétágu kapójának intenzív használata által.

S így mén által 8 osztályon, 18 professzor szak-szerű kezelésén.

Mig aztán végre is „megérik“.

S éredt koronával megy az akadémiákra vagy az egyetemre.

Itt legyinti meg első ízben a szabadság szellője. Itt követheti már aztán saját természetét, ösztöneit úgy-szólván ellenőrzés nélkül, szabadon.

Itt fejlődhet ki valójában a kicsi korban nagy rendszer között elplántált: igaz, szép, jó.

Itt két igazi harezra a különféle szérumokkal beoltott erkölcsatlenség és bűn: az „arannyel“; itt mutatja ki „öseréjét“ az ifju szál: az „aranka“-féle elősdiékkal szemben...

Innen aztán — bár legtöbbször össze-vissza-bezve, ár-iszapoltán és vihar-ördelten, az üdőség himporának, az ifjuság zománzáknak ledörzsölődöttségével: a legnagyobb részt, mint a társadalom alkotó, munkás tagjai kerülnek ki s nyernek helyet az élet nagy forgatagságában.

Es sajátosságos, az életbe kilépő ifjuságnál a lélek legmagasabb képességét: az értelmet, az ésszt látjuk leginkább kifejlődvé.

Az a számtalanféle reáhatás, a mit a legkisebb iskolából a legnagyobbig az ifjura gyakorolt, különösen az értelemre hat, a józan okoskodást, a helyes ítélkezést és az igazság iránt való érzéket fejlesztette ki leginkább; aztán meg az életfenntartási ösztönt, a küzdelem szükségességét...

A jellem szilárdsága, a mi az igazi férfi legfőbb alkotó része, azonban már lágyasabb, hajlékonyabb s nem minden recsegés, csobolygás nélkül állja ki a terhelő próbát...

A szép iránt való fogékonyság is meglehetősen hűdött. Itt csupán a tartalmi szépről szólok, mert a formai szép iránt általában nagy az érzék és lelkesedés...

A szív jósága pedig végképen az önzés uralma alatt áll.

Ezekben csak az „erősebb nem“ neveléséről s annak eredményéről szóltam.

Még pedig azért, mert ehhez meg van a kellő távlatom, a mi föltétlen szükséges a biztos látáshoz, valamint a történelmi bírálatához, vagy ítélkezéshez elkerülhetetlen az időbeli messzeség.

En a nőkhöz — hál! Istennek, — igen közel állok. közlő szemlélem őket, nevelésüket, fejlődésüket, szív és lélekvilágukat. Micsoda élvezet!! S nem restellem bevallani, hogy ez a kellemes helyzet még mindig kápráztatja a szememet. könnyen okoz optikai csalódást s tán még meg is vesztegetné...

Ezért a nőkről, azok neveléséről s az elért eredményekről, ha csak kikerülhetem, nem szólok, nem, mert az igazság orvosság bár, de keserű...

Edes igaztalanságot meg fenhangon hirdetni: nagy ethikai botlás volna tölem.

Megnevezetten tehát csupán csak az Önök neveléséről beszélek uraim! S folytatom, hogy mivel az iskola nem elég arra, hogy a léleknek nemesebb rügyeit teljesen kifejltesse: utóbb, a midőn a társadalomban már mint önálló individuumok jelenünk meg: akkor kell ismét hozzáfognunk a műveléshez, akkor kell ismételtlen odahatunk, hogy: minden egyes ember értse meg az igazat, érezze át a szépet s valósítsa meg a jót s ezáltal ki-ki élvezhesse a magasabb rendeltetésű ember felemelkedettség érzését s az ezzel járó — tiszta boldogságát.

Oda kell hatnunk, hogy ezt az egynehány élet-évtűnket ne csak a kényszerítő életküzdelemnek, anyagi czélok elérésének s durvább czélszatok munkálásában tölt-sük el;

ne csak a testi élvezetek méltányolására s felhasználására szorítkozzunk, hanem teremtünk életünknek mélyebb, értékesebb erkölcsi tartalmat is, a hová a hétköznapi fáradság után üdülni járjon a lélek, tisztulni a kedély, játszani a szellem...

Hogy legyen az embernek igazi vasárnapja, a miért érdemes 6 napon át dolgozni;

a hol irigység és önzés nélkül egymás lelkéből

csaljuk ki s egymás lelkébe öntsük át, a mi szépet, jót, igazat tudunk, érzünk;

a hol nincs féltékenység, — csak szeretet; nincs gyűlölet, csak gyöngédség; nincs lenéző kritika, — csak megbecsülő méltánylás.

A hol egyedüli törekvés: művelni és művelődni. Erkölcsi értékben gazdagodni s emberek közt — igazi embernek lenni. S mindennekelett: mocsoktalan gyönyört szívni, tiszta boldogságot élvezni!

Itt nyerhetsz öntudatot, elismerést, méltánylást: ha dolgozol érte s lelkedet ez boldogítja.

S ha többre nem vágyol; nyersz igaz szeretetet: társuló szeretetedért; — megbecsülést: nemes jellemedért.

S ha szük ez a négy fal? Ha kicsiny ez a kis kör, mely a művelődés és szeretet kettős jegyében jött létre: kibővítjük a falakat, tágitunk a körön s hivatásunk és feladatunkhoz képest megnyújtjuk a kettős eszme fáklyáját s alája, köréje csoportosítjuk a társadalom mindazon elemét, kik érzékkel bírva, az eszményi iránt nemcsak az anyag élvezetét, hanem a lélek, a szív gyönyörét is felveszik életcéljuk programjába!...

Nem hiábavaló cél hozott tehát össze bennünket; mert a tökéletesedni vágyás felekelt cél, az igaz, szép és jó uralmáért folytatott küzdelem — nemes törekvés.

Nem nemlten fémből kovácsolt láncz tart egy erős egészszé: mert a bizalom és szeretet, az érzelem és az értelem a lélek kohójában edződik tartóssá; s ha lelkesedéssel és őszinteséggel olvasztották össze: azon az önzés, visszavonás és közöny roszdaja; az irigység, kicsinylés és féltékenység moeska soha nem foghat, soha nem rághat!...

Ne is fogjon soha, ne is rágjon soha! Legyen ez állandó a mi lelki kedvűnkre, a mi szivgyönyörűségűnkre s a társadalom javára örökéig.

Es ha meg ezzel a mi kicsi kis „jelenésünkkel“ csak egy atomnyi szolgálatot tettünk Nemzetünk, édes Hazánk közművelődésének; ha csak egy parányival is javára vagyunk erkölcsi előhaladásának: czélunkat értük!! Azért is munkálkodjunk! A hazaszeretet édes érzetével összefonott öntudatunk emeljen fel, buzdítson, s boldogítson bennünket az összetartásra, a lelkes munkásságra!

De meg mindenek felett; szeressük egymást s szeretetünkben egymást átkarolva, egymást biztatgatva: álmadozzunk egy igazabb, egy szebb és egy jobb kor reménységéről!

jótekonyság oltárára. Buzgó áldozataikért fogadják ezuttal is hálás köszönetünket.

Elített sikkasztó. Meglepi és bámulatos gyorsasággal nyert elintézt a helybeli kir. törvényszéknek a Barzi János és Blahota Teréz ügye. Még alig két hete, hogy több panaszos feljelentésre nagy titokban vizsgálatot ejtett meg a kassai kir. postaigazgatóság küldötte s rájöttek, hogy a Rimaszombat és Feled között közlekedő mozgópostához beosztott Barzi János postai alkalmazott a csomagokat toszogatja s a hiányzó tárgyakat: ruhaneműt, cipőket stb. megtalálták Blahota Teréz cselédnél. Erre mindkettőt letartóztatták s Barzit hivatali sikkasztás büntette, Blahotát orgazdaság vétsége címén letartóztatták. Az ugyanezzel vádolt Blahota Borbála a kórházban fekszik. Folyó hó 23-án már megtartották ez ügyben a főtárgyalást és elnök volt Kolbay Sándor, szavazó bírák: Pongrácz Dezső és Velesz Ferencz. A vádhatóságot dr. Mészáros István kir. ügyész képviselte. Barzi János hivatali sikkasztás miatt 6 havi börtönrre, Blahota Terézt orgazdaság vétsége miatt 2 havi fogházra ítélték. Az ítélet jogerős.

A „Napközi Otthon” javára e hét folyamán a következő szíves adományokat vettem: Kubinyi Adárné 10 korona, Soós Ferenczné 1 drb. dísznőcsajt, bab, Kosiner Vilmosné 2 kor., Erdélyi Mihály 1/2 kgr. turó. Hálás köszönet mindnyájuknak! — Rimaszombat, 1904. december 23. *özv. dr. Marikóvszky Istvánné.*

Ujabb adományok a nőgyógyászati karácsonyfájára. A „Rimaszombat és Vidéke jótekonyság Nőgyógyászati” által rendezett karácsonyfá ünnepélyre még a következő jótekonyság adományokat vettük: Konyha Kálmánné 2 korona, Szöllőssy Julia ruhanemű Kubinyi Kálmánné 4 kor., Matolcsy Pálné ruhanemű. Müller Vilmosné 3 kor., Kosiner Vilmosné 2 kor., Jellinek Bertalané ruhanemű, dr. Glaufer Pálné 2 kor., Csaszkoézy Károlyné 4 korona, Fogadják őszinte köszönetünket! Rimaszombat, 1904. decz. 23. *Az elnökség.*

Szerkesztői üzenetek.

Eő . . . y Budapest. Küldeményeit alkalomadtán közölni fogjuk. Most azonban a helyi érdekű közleményeken van a sor

M. kir. pénzügyigazgatóság Rimaszombat. — 37989. sz.

Hirdetmény.

Alólírt m. kir. pénzügyigazgatóság közhírré teszi, miszerint lemondás folytán Jolsván üresedésbe jött dohány kiosztybeni eladásával, valamint bélyegeladási engedélyvel egybekötött jolsvai nagyrudára a zárt írásbeli ajánlataikkal versenytárgyalás ezen m. kir. pénzügyigazgatóság helyiségében **1905. évi január hó 9-én** déli 12 órájkor fog megtartatni.

A közelebbi feltételek a rimaszombati, valamint a többi m. kir. pénzügyigazgatósági összes itteni m. kir. adóhivatalok, pénzügyi biztosságok és szakaszok, valamint a jolsvai városi tanács hivatalos helyiségében kifüggesztett hirdetményből kivehető.

Rimaszombat, 1904. december hó 22.

Szombath György,
m. kir. pénzügyigazgató helyettes.

Eladó ház beltelekkel.

Putnokon a Kavics-utczán egy mindennek megfelelő három szobás jó lakás és az utczára nyíló üzlethelyiség, pincze és egyéb melléképületek 1224 □-ól területtel együtt örök áron eladó.

Ertekezhetni lehet **Putnokon Arany Lajos** tulajdonosnál. 3-5

Kiadó lakások.

Rimaszombat legelőkelőbb közlekedési vonalán, a **Ferenczi-utczára 6. szám** alatti házban egy ujonnan átalkított 3 szobás utczai és egy 2 szobás udvari lakás; továbbá: a **Deák Ferencz-utczára 10. szám** alatt a Tompa Mihály utczára nyíló ujonnan épült 3 szobás lakás és egy külön álló 1 szobás lakás irodahelyiségnek is alkalmas, a hozzá tartozó melléképületekkel együtt **1905. év május hó 1-től bérbe kiadó.**

Egyuttal tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint az ezidei **saját termésű,** kiváló jó minőségű és zamátú **almágyi új boraimnak** pecsételt üvegekbeni **eladását megkezdtem.**

Valódi almágyi új bor 1 literes üveg . . . **45 kr.**
Valódi almágyi ó pecsénye bor 1 literes üveg **60 kr.**
Üvegre külön letét **5 kr.** **Benyó Béla.**

Legjobb karácsonyi és ujévi ajándék az ékszer.

Legjobb karácsonyi és ujévi ajándék az ékszer, melynek örökké maradandó emléke van.

A közelgő ünnepek alkalmából **mélyen le-szállított áron ajánljuk** dús választéku óra- és ékszerárúinkat, u. m. **arany-, ezüst- és ingaórákat.**

Arany, ezüst és drágakő ékszereket, aranyláncok, fülfüggők, karkötők, broschék, aranygyűrűk és **mindenféle ékszer ajándékok olcsóbb és drágább kövekkel,** valamint valódi ezüst és chinaezüst árukat.

TIGERMAN és ENYEDI,

óras és ékszerészek Rimaszombat, a m. kir. államvasutak pályáórási.

Hirdetés.

Rimaszombatban, a **Jánosi-utczára 38. sz. alatt** — a vásártérhez közel fekvő házban — az emeleti lakás **bérbeadó,** de maga az egész ház, beltelek, tágas udvar és a Ruma folyóig terjedő **gyümölcsös és veteményes rendezett kert** szabad kőből **örök áron is eladó.** **Szerényi János.**

Kiadó bolthelyiség,

eladó ház.

A „Tompá” tér és Andrassy-utczára sarkán levő, mostan Derekas-féle bolthelyiség **1905. november elsejétől,** ugyanott egy **kisebb bolt** pedig **azonnal, bérbeadó.** — Továbbá a **Kossuth-utczára 41. számú ház,** szépen rendezett kerttel szabad kőből **eladó.**

Ertekezni lehet: **Andrási László** tényképesszel.

STURMANN I. P.

műteremre berendezett lipotói túrógyára
MURÁNY-HOSSZURÉTEN.
U. p. Murány-Alja, Gömörmegye.

Különlegességek:

kokoval, klenózi és murányi csemege-sajtok.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget legújabbban létesített lipotói túrógyáram megnyitáról tisztelettel értesíteni. Mint egy legelső lipotói sajtgyárnak 20 éven át volt gyári vezetője terjedelmes szakmabeli ismeretekkel és tapasztalatokkal rendelkező, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemű vevőközönségemnek a sajtgyár minden egyes nemében, de különösen pedig a lipotói juhturó és csemege-sajtokban a legjobb minőségű áruval lehetek szolgálatára.

Köztudomású azon tény, hogy a lipotói juhturó minősége nem annyira a gyártás módjától, mint azon körülménytől függ, hogy a nyers sajt készítéséhez szükséges tej milyen takarmánnyal élő juhoktól nyeretik. Hosszú évek során át szerzett tapasztalataim azon meggyőződésre juttattak, hogy a gömöri hegyek illatos szénájával táplálkozó juhoktól nyert tej legelső sorban alkalmas a legjobb ízű és legtáplálóbb sajtok előállítására. Ezen nagy előnyt kihasználva, szemeltem ki gyáram telepítésére a gömöri vidéket.

Amidőn tisztelettel felkérem t. czimedet, engem egy próba megrendeléssel szerencséseltetni, van szerencsém gyártó-ányaaim különlegességét, **elsőrendű lipotói csemege-turót 100 kilogrammonként 100 koronával, 5 kilogrammonként pedig 5 kor 50 fill. helyben ajánlani. Póstabödönökre 10% tára számítatik.**

A megrendelések utánvét mellett, a legnagyobb pontossággal t. vevőim teljes megelégedésére postafordultával elintéztetnek.

Mielőbbi b. megbízásukért esedezve s magamat szíves figyelmébe ajánlva, maradok kitünő tisztelettel

Sturmann I. P.

Olecsó bevásárlás mindennemű

varró-gépekben,

ugy családok, mint iparosok részére, valamint minden nemű varrógépekhez való alkatrészeket a legjobb minőségben **mélyen leszállított áron** ajánlunk

TIGERMAN és ENYEDI,

Rimaszombat.

Eladás előnyös részletfizetésre is.

Hirdetmény.

6407. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **gömörme-gyei nép- és iparbank** végrehajtónak **Habány Huszár Mihályné** szül. **Varga Zeuzsanna** végrehajtást szenvedő elleni 183 korona 30 fillér tőke, ennek 1904. évi május hó 25. ik napjától járó 6%-os kamata 23 korona 16 fillér árverési kérvénye és a még felmerülő költségek kielégítése az 1881. évi LX. t. cz. 144. 146. és 156. §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Tamásfala községben fekvő s a tamásfalai 62. számú telekjegyzőkönyvben foglalt A. I. 1. sor, 70. hrzi számú özv. Varga Jánosné szül. Szunyai Zeuzsannát 1/2 és Habány Huszár Mihályné szül. Varga Zeuzsannát 1/2 részben megillető beltelekre és azon épült 65. számú házra és melléképületekre 941 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul **1905. évi január hó 16-ik** napjának d. e. 10. óráját Tamásfala községében, a község-bázához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becésáron alul is el fognak adatni.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 94 korona 10 fillér, kilenczvennégy korona 10 fillért készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt Igazságügyminiszeri rendelet 8-ik §-ában kijelölt övadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállítva elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint tkvi hatóság 1904. évi október hó 4-én.

Pongrácz, kir. tsvzéki bíró.

Hirdetmény.

7517. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **nyustyai takarékpénztár** végrehajtónak, **Sproch Mihály és neje Kochan Zeuzsanna** végrehajtást szenvedő elleni 200 korona s járuléki iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi LX. t. cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Nyustya községben fekvő s a nyustyai 408. sz. telekjegyzőkönyvi A. I. 1-25. sorszám alatt foglalt 1/8-ad urbéri kölbirtokból és urbéri erdőlegelő illetményből a B. 4. alatti ifj. Sproch Mihály 3/4-ed részben megillető jutaléka 692 korona és

a nyustyai 494. számú telekjegyzőkönyvi 306-308. hrzi számú beltelekből és azon épült 120. szám alatti házból a B. 6, 7, 8, 9 alatti Sproch Mihály és neje Kochan Zeuzsannát 1/12-ed részben megillető jutaléka 384 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul **1905. évi február hó 17-ik** napjának délutáni 2 óráját Nyustya községében, a község-házhoz tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becésáron alul is el fognak adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% át, azaz 69 kor. 20 fill. és 38 kor. 40 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. czikk 42-ik §-ában jelzett és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügy miniszeri rendelet 8 §-ában kijelölt övadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1904. évi november hó 24-én.

Pongrácz, kir. tsvzéki bíró.

Veszek tölgyerdőt!

Tölgyerdők — melyek bodnarak részére alkalmas **dongafát,** valamint egyéb **mű- és talpfát** szolgáltatnak — készpénzfizetés mellett megvételnek. — Erdőtulajdonosok felkértek kimerítő ajánlataikat **Neuwirth Ferdinand** takereskedő nevére **Szatmárra** czimezni.

2-3

Hirdetmény.

3013. sz. — A tornallyai kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Mayer E. fia** bejegyzett gépgyáros czég s érdektársai végrehajtónak **Lőkös Zeuzsanna s társai** végrehajtást szenvedők elleni 2786 kor., 40 kor. és 498 kor. 60 fillér követelések és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zárdorfalai 245. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1. sor, 486. hrzi szám alatt foglalt s Lőkös Zsigmond, Lőkös Dániel, Lőkös Borbála, Palugyay Imréné és Lőkös Zeuzsanna nevével álló rétre a végrehajtási törvény 156. §-ának alkalmazásával 63 koronában, a zárdorfalai 496. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1. sor, 778. hrzi szám alatt foglalt szántónak Lőkös Zeuzsannát illető részére 117 koronában, a zárdorfalai 455. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 2. sor, 739-570. hrzi szám alatt foglalt s Balogh Horkai Borbála, Horkai Józsefné Balogh Julianna és Horkai Ferencz nevével álló szántókra a végrehajtási törvény 156. §-ának alkalmazásával 31 koronában, a zárdorfalai 240. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1. sor, 33. 34. hrzi szám alatt foglalt s id. Horkai József, Horkai Józsefné Balogh Julianna és Horkai Ferencz nevével álló 121. 122. összeírású számú ház, udvar és kertre, ugyancsak a 156 § alkalmazásával 640 koronában, a zárdorfalai 355. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1. sor, 802. hrzi szám alatt felvett szőlőnek Horkai Józsefné Balogh Julianna és Horkai Ferencz nevével álló részére 104 koronában, a zárdorfalai 354. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1. 2. sor, 803 és 738. hrzi szám alatt foglalt s Horkai Józsefné Balogh Julianna, kiskoru Horkai Miklós, Zeuzsanna és Mária nevével álló szőlő és szántóra a végrehajtási törvény 156. §-a értelmében 71 koronában, a zárdorfalai 148. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 3. sor, 740. hrzi szám alatt foglalt s Deák Károly, Ando Deák Klára Horkai Borbála, Balogh Lászlóné, Horkai Józsefné, Balogh Julianna, Horkai Ferencz és Osváth Julianna Deme Antalné nevével álló szántóra a végrehajtási törvény 156 §-a értelmében 85 koronában, a zárdorfalai 243. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1. sor, 740. hrzi szám alatt foglalt s Deák Károly, Ando Deák Klára, Horkai Borbála Balogh Lászlóné, Horkai Józsefné Balogh Julianna, Horkai Ferencz, Osváth Lajos, Osváth Julianna Deme Antalné, kiskoru Horkai Miklós, Zeuzsanna és Mária nevével álló szántóra a 156. §-a értelmében 77 koronában, az alsószuhai 175. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 4. 8. sorszám alatt foglalt hely, rét, erdő és parlagból álló ingatlanok Lőkös Zeuzsanna nevével álló részére 224 koronában, végre az alsószuhai 479. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1. sor, 555. hrzi szám alatt felvett s Lőkös Zeuzsanna, Hegedüs Mihály és neje Vidróczy Borbála nevével álló szántóra a végrehajtási törvény 156. §-a értelmében, illetve alkalmazásával 82 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1905. évi január hó 25-ik** napján délelőtt 10 órakor Zárdorfala és délután 3 órakor Alsószuha községében a bírák házainál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fognak.

Árverelni szándékozók tartoznak az ingatlanok becésárának 10% át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt övadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Tornallyán, 1904. évi november hó 10-ik napján.

Basilidesz, kir. aljbíró.